

Asia: VN/30737/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Lausunto

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

Suomen Ampumaurheiluliitto toimii kuuden järjestön yhteisen ampumaratojen ympäristölupahankkeen koordinoijana. Hankkeessa ovat mukana Suomen Metsästäjäliitto, Suomen riistakeskus, Reserviläisliitto, Suomen Reserviupseeriliitto ja Suomen Ampumahihtoliitto. Suomen Ampumaurheiluliiton näkemys ampumaratojen ympäristölupahankkeen kautta edustaa kaikkia siviiliampumaratojen käyttäjäryhmiä. Hanke perustettiin vuonna 2020 tilanteessa, jossa useimmilla ampumaradoilla oli merkittäviä ongelmia ympäristölupien hakemisessa ja saamisessa. Pahimmillaan yksittäisen ampumaradan ympäristöluvan hakeminen on kestänyt yli 10 vuotta ja kokonaiskustannukset ovat kohonneet yli 100 000 euroon. Maamme ampumaratojen määrä on vähentynyt noin 2000 radasta nykyiseen 670 rataan.

Ampumaratojen ympäristölupahankkeen systemaattinen luvitustapa, jossa noudatetaan ympäristöministeriön julkaisemaa ns. parhaan käyttökelpoisen tekniikan oppaan periaatteita, on osoittanut ympäristölupien saamisen taustalla olevia laajempia ympäristöministeriön toimialalla olevan lainsäädännön ongelmia. Ampumaratojen ympäristönsuojeluun liittyvä lainsäädäntö on kohtuuttoman tiukkaa suhteessa toiminnasta aiheutuviin todennettavissa oleviin riskeihin, vanhentunutta ja hyvin tulkinnanvaraista. Ympäristönsuojelua koskevat säännökset on otettu ympäristönsuojelulakiin (527/2014), joka kattaa erilaisia toimintoja ja kyseistä lakia on täydennetty useilla asetuksilla sekä oppailla, jotka ovat osittain keskenään ristiriitaisia. Oppailla ei ole myöskään oikeudellista asemaa eikä niillä tästä syystä ole mitään merkitystä esimerkiksi valitustuomioistuimissa. Ympäristölainsäädännön ja -lupaprosessin tulkinnanvaraisuus antaa viranomaiselle mahdollisuuden olla myöntämättä lupaa tai edellyttää riskiin suhteutettuna tarpeettoman massiivisia suojarakenteita, jotka lisäävät merkittävästi ampumaratojen ylläpitämisen kustannuksia ja uusien ratojen perustamiskustannuksia. Se myös hidastaa merkittävästi ja jopa estää uusien ratojen perustamista tai ympäristöluvan saamista olemassa oleville ampumaradoille. Yhtä tiukkaa sääntelyä ei ole esimerkiksi muissa Pohjoismaissa.

1. Johdanto

Suomen Ampumaurheiluliiton näkemyksen mukaan on erittäin kannatettavaa, että valtioneuvoston päätöksessä huoltovarmuuden tavoitteiksi turvaamisen ja varautumisen tasoa vahvistetaan. Myös siviiliyhteiskunnan varautumisen merkityksen korostaminen on tärkeää. Luonnoksessa todetaan, että päätös ohjaa ja antaa suuntaviivoja valtion keskus- ja aluehallinnon sekä kuntien viranomaisille. Ohjaavuus tai suuntaa-antavuus ei tosin yksin riitä, vaan huoltovarmuuden vahvistamiseksi turvaamalla ampumarataverkoston toiminta ja mahdollistamalla kansalaisten ampumataidon kehittämistä on sujuvoitettava luvitusta tekemällä merkittäviä lainsäädännöllisiä muutoksia. Lupamenettelyn selkeyttämiseksi ja yksinkertaistamiseksi tarkoituksenmukainen toimenpide olisi muuttaa sisäministeriön hallinnonalaan kuuluvaa ampumaratalakia siten, että sen mukaiseen ampumaratalupaan otetaan tarpeelliset määräykset ympäristöriskien ja -vaikutusten hallitsemiseksi. Muutoksilla varmistettaisiin, että ampumaratoihin liittyvä sääntely on mahdollisimman selkeää, perustuu todellisiin riskeihin ja on tieteellisesti perusteltavissa. Toimenpiteen tavoitteena on nopeuttaa ja selkeyttää lupien saamista ampumaradoille siten, että lupaharkinta perustuu objektiiviseen riskinarviointiin eikä lupaa olla myöntämättä vain abstraktin riskioletuksen perusteella. Luvituksen lähtökohta jatkossa olisi ase-, ampuma- ja ympäristöturvallisuus. Tarpeettoman tiukan ympäristösääntelyn purkaminen koskee Suomen Ampumaurheiluliiton näkökulmasta erityisesti lausuntoluonnoksessa kohtia 3.3. Kansalaisvarautuminen ja 4.7. Fyysisen infrastruktuurin ylläpito.

Lausunnot lukuun 2. Huoltovarmuuden toteuttamisen lähtökohdat

2.2. Huoltovarmuuden pohjoismainen, eurooppalainen ja globaali ulottuvuus

Luonnoksen mukaan tavoitteena on, että Suomi edistää kokonaisvaltaista huoltovarmuusajattelua EU:ssa. Tässä yhteydessä Suomen Ampumaurheiluliitto pitää kriittisenä varautumisen kannalta sitä, että yhteistyössä muiden EU-maiden kanssa Suomi on varmistamassa, etteivät Euroopan komission pyrkimykset rajoittaa lyijyn ammuskäyttöä tule toteutumaan, koska tämä uhkaisi koko EU:n huoltovarmuutta ja sotilaallista puolustuskykyä, vähentäisi ampumaratojen määrä ja lisäisi merkittävästi ampumarajoittelun kokonaiskustannuksia.

Lausunnot lukuun 3. Kehittämiskohteiden taustat ja tavoitteet

3.3. Kansalaisvarautuminen

Suomen Ampumaurheiluliitto pitää tärkeänä omatoimisen varautumisen ja kriisinsietokyvyn määrätietoista tukemista. Tähän liittyy oleellisena osana luonnossa liikkumis- ja selviämiskyvyt sekä hyvä ampumataito ja fyysinen kunto. Näitä kaikkia harjoitetaan metsästyksen sekä ampumarajoittelun parissa, oli kyseessä sitten ampumaurheilu, metsästystä varten tapahtuva harjoittelu, reserviläis- tai viranomaistoimintaan liittyvä ammunta. Viimeisten vuosikymmenien aikana ampumarajoittelua varten rakennettuja ampumaratoja on lakkautettu merkittäviä määriä ympäristösyihin vedoten. Jotta vastuuviranomaiset pystyisivät turvaamaan ampumarajoittelumahdollisuuksien kattavuuden, on ampumaratoja koskevaan ympäristösääntelyyn tehtävä merkittäviä lainsäädännöllisiä muutoksia.

Lausunnot lukuun 4. Toimialakohtaiset huoltovarmuustavoitteet ja kehittämiskohteet

4.7. Fyysisen infrastruktuurin rakentaminen ja kunnossapito

Suomen Ampumaurheiluliitto pitää ensiarvoisen tärkeänä tavoitteena, että vastuuviranomaiset turvaavat metsästäjien, ampumaurheilun harrastajien, reserviläisten ja viranomaisten ampumarajoittelulle riittävän kattavan ampumarataverkoston. Alueelliset ja paikallisviranomaiset sekä kunnat turvaavat ampumaratojen toiminnan ja edistävät uusien ampumaratojen perustamista ottaen huomioon alueelliset ja paikalliset tarpeet. Toteutuakseen tämä vaatii merkittäviä muutoksia lainsäädäntöön, nykyiseen ampumaratojen lupajärjestelmään ja vastuuministeriön vaihtamista.

Ampumaratojen lupaprosessin sujuvoittaminen tulee toteuttaa niin, että ampumaradat poistetaan ympäristönsuojelulain ympäristölupaa edellyttävien pykälien soveltamisalasta. Lupamenettelyn selkeyttämiseksi ja yksinkertaistamiseksi sisäministeriön hallinnonalaan kuuluvaa ampumaratalakia olisi tarkoituksenmukaista muuttaa siten, että sen mukaiseen ampumaratalupaan otetaan tarpeelliset määräykset ympäristöriskien ja -vaikutusten hallitsemiseksi.

Siirtymäsäännöksessä olisi säädettävä riittävän pitkistä määräajasta, jonka aikana toistaiseksi voimassa olevaa lupaa vailla olevien ampumaratojen tulisi hakemuksessaan esittää riskinarvio ja tarkkailusuunnitelma sekä tarvittaessa riskien ja vaikutusten hallitsemissuunnitelma. Tässä olisi mahdollista hyödyntää ampumaratojen ympäristölupahankkeen osaamista. Riittävän pitkä siirtymäaika on myös edellytys sille, että tällä hetkellä toistaiseksi voimassa olevaa ympäristölupaa vailla olevat ampumaradat voisivat jatkaa toimintaansa keskeytyksettä siihen saakka, että tarvittavat selvitykset ehditään tehdä ampumarataluvan osaksi.

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuustoiminnan rahoitus ja kehitys

Maamme ampumaradat ovat pääsääntäisesti olleet yksityisten metsästys- ja ampumaurheiluseurojen ylläpitämiä. Tarpeettoman hitaat ja kalliit ympäristölupaprosessit sekä todellisiin riskeihin tai vaikutuksiin suhteutettuna suhteettoman suuret suojausrakennevaatimukset ovat tehneet ampumaradan perustamisesta ja ylläpitämisestä erittäin kallista. Kun huoltovarmuustavoitteeksi on asetettu kattavan ampumarataverkoston turvaaminen, kustannustehokkainta on varmistaa se, ettei ampumaradoilta vaadita kohtuuttomia ja kalliita selvityksiä ja rakenteita em. lainsäädännöllisin muutoksin. Näin tuetaan vapaaehtoisvoimin ylläpidettävän ja rakennettavana ampumarataverkoston olemassaoloa ilman, että toiminnasta aiheutuu merkittäviä mutta ympäristönsuojelun näkökulmasta tarpeettomia lisäkustannuksia.

Lausunnot lukuun 6. Valtioneuvoston tavoitteiden seuranta

-

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

-

Laitinen Lotta
Suomen Ampumaurheiluliitto